Birinci Bölüm
KAZUMASA ISHIMARU

Kaderin tuhaf cilvesi, bir hatırayla geri getirdi beni. Hatıra güçlü bir şeydir ama bu dünyaya yeniden girdiğim sırada bu gerçeğin farkında değildi kimse. Hatta herkes çok meşguldü, nefes nefese kabarıyordu insanlar, atasal ruhlarının hengâmesinde sersemlemiş hâlde fırıl fırıl dönüyorlardı. Yeryüzünün çiğnenmiş topraklarında, yıllar önce Matacão olarak bilinen şeyin üzerinde her ay dolunayda gerçekleştirilen etkinliklerden biriydi bu. Afro-Brezilya'nın bağdaştırıcı dinî ayini Candomblé'deki ölü ruhlardan biri gibi yeniden doğmam bana komik geliyor. Ama böyle şeyler mümkünse tabii, ölü bir tavuğun kesilmiş kafasına ya da başka bir işe yaramaz nesneye de reenkarne olabilirdim – Aziz George'un müstehcen heykelciğine mesela ya da plastik güllere. Ama bir hatırayla geri geldim ve hatıra oldum, hâl böyleyken sizin için bir hatıra olmakla görevlendirildim.

Ama kendime dair bilgileri daha sonra vereceğim size. Önce yıllar boyunca bağlı kaldığım Kazumasa Ishimaru'dan bahsetmem gerekiyor. Arkadaş olduğumuz söylenebilir, ama çok yakın olmamıza rağmen bize arkadaş denmezdi. Kazumasa'yla o daha çok küçükken, Japonya'nın arka taraflarında yeni doğduğu sıralarda, Japon Deni-

zi'nin dalgalarla uzun kollar gibi Sado Adası'na ulaştığı kıyılarda şans eseri tanıştım.

O günlerde kumlarda diğerleriyle birlikte koşturup duran bir çocuktu Kazumasa, Kutsal Rüzgâr'ın saçlarında dalga dalga yayıldığını ve okyanusun cıvalı örtüsünün üzerindeki bulutlarla savrulduğunu hissederdi. Bir gün akıntının o parıldayan ucundaki koşturmacalardan birinde rüzgâr her zamankinden daha hızlı esti, kumu kabaran yığınlar hâlinde kaldırdı, beyaz zerrelerden ve dağınık esmer suyosunlarından ağır bir tarak gibi geçti. Ansızın kıyıda korkunç bir gök gürültüsü yankılandı, uçan bir ateş kitlesi dalgalara çarptı, dört yana yıkıntılarını saçtı. Hamura bulanmış *tempura*'nın[2] kızgın yağa atılırken çıkardığı buhar ve cızırtılar sardı ortalığı. Çocuklar heyecanla iki yöne doğru koştu: Korkuyla evlerine kaçtılar ya da merakla dalgalara gittiler. Kazumasa ne evine ne dalgalara gidebildi. Ufak bir yıkıntı parçası uçarak üzerine düştü ve bayılttı onu. Çocuklardan biri Kazumasa'nın başına geleni fark ettiğinde Kazumasa serseme dönmüş hâlde mücadele ediyordu, kıyıdan evine gitmeye çalışıyordu, yaralı alnı kalkmış deri ve kandan mürekkep, nabız gibi atan mor bir yumruydu.

Heyecana kapılan birkaç çocuğun haberi yetiştirdiği Kazumasa'nın annesi, küçük kırmızı motosikletini üçüncü vitese atarak yolundan saptı, afallayan büyükanneyi üç tane altılık soğuk Yakult'la[3] arkada bıraktı.

Evinin kapısında bayılan Kazumasa az sonra hoyratça uyandırıldığını hissetti, kafası yerden yukarıdaydı. Annesi yaralı oğlunun

---

[2] Un ve baharat karışımına bulanmış deniz ürünlerinin derin yağda kızartılarak yapılan Japon yemeği. (ç.n.)
[3] 1930'larda Minoru Shirota'nın icat ettiği probiyotik süt. (ç.n.)

üzerine kapanmıştı, başını oğlanın göğsüne dayamıştı kalp atışlarını duyabilmek için. Ama Kazumasa'nın yüzünün yakınlarında küçük bir nesne anneyle oğul arasında vızıldıyordu. Annesi nesneye öfkeyle vurdu, o anda Kazumasa'nın kafası da savruldu kenara. Şaşkına dönen kadın uğuldayan şeyin ne olduğuna baktı, bir böcek değildi bu, kendi ekseninde hızla dönen bir küreydi. Kadın, annelerin içgüdüsel görev bilinciyle ve korkusuzluğuyla nesneyi yakalayıp bir kenara savurdu. Kazumasa'nın kafası da savruldu aynı şekilde, sanki manyetik bir kuvvet oğlanın kafasını dönen küreye çekiyordu. Kazumasa'nın annesi dehşet içinde geri çekildi ama Kazumasa uyanmıştı, alnındaki morluktan başka bir şeyi yok gibiydi. Kıyıdaki olayı anlattı hayretle. Oğlunu korkutmak istemeyen annesi oğlanın alnının ortasından birkaç santim uzakta dönen tuhaf toptan bahsetmedi, çocuğu yıkayıp yarasını sararken dikkatle uzakta tuttu topu.

Kadın o akşam yerel bir kurutulmuş balık şirketinde fabrika müdürü olan kocasıyla heyecanla ama sessizce konuştu. Yaşamlarının özel tahkikata sokulmasını istemeyen basit insanlardı onlar. Ama Kazumasa'nın babası milli güvenlik endişesiyle Ulusal Uzay Geliştirme Ajansı'na haber vermesi gerekip gerekmediğini düşündü. Belki de bu olay göründüğü gibi değildi ama Kazumasa'nın annesi ihtiyatlıydı. Oğlunun ulusal bir fenomene, deneylerde kullanılacak kobay farelerine dönüşmesini istemiyordu. Oğlunun diğer oğlanlar gibi olmasını, derslerde iyi notlar almasını, iyi bir üniversiteye girmesini, ardından maaşı sağlam bir iş bulmasını istiyordu. Bir anda oğluyla arasına bir top, minicik edepsiz bir gezegen girmişti, ebeveynle çocuk arasındaki bağları koparmıştı ve kelimenin gerçek anlamıyla bambaşka dünyalara itmişti ikisini.

Ama bir müddet sonra burnunun ucundaki şeyi fark eden Kazumasa için bu top bir huzur kaynağı oldu. Çocukların başparmaklarında ya da eski battaniyelerde bulduğu huzura benzer bir şeydi bu,

annesinin Kazumasa'nın ani bağımsızlığına dair hissettiği şeyler doğruydu belki de.

Günler geçti, Kazumasa'nın kafasındaki yara, arkasında yalnızca ufacık pembe bir iz bırakarak kapandı; Kazumasa'yla anne babası, oğlan nereye giderse gitsin, ne yaparsa yapsın alnının önünde süzülmeye devam eden küreyi kabullenmeye başladı. Kazumasa görünüşe göre toptan özgüven alıyordu, onda emniyet buluyordu, anne babası da ilk baştaki endişelerini unutmaya başladı hâl böyle olunca. Hoyratça ebeveynliğe itilince bağımsızlıklarını kaybetmekten yakınan diğer anne babalar gibi Kazumasa'nın anne babası da topa itimat etmeye başladı, onu bir emzik ya da eskimiş bir oyuncak ayı gibi gördüler ve kabullendiler.

Kazumasa'nın babası yetkililere haber vermeyi unuttu, annesi ise oğlunun geleceğine dair tasarılarını yeniden ele aldı ve bu değişiklikleri, annelerin yaşamları boyunca hep yaptığı gibi kabullendi.

Kazumasa bir daha hiç yalnız kalmadı. Top gün içinde Kazumasa'nın önünde, büyüyen kaslarının sezgisel dansını takip eden bir oğlan gibi neşeyle sekiyor, sağa sola seğiriyordu. Okuldan sonra birlikte çılgınlar gibi eve koşuyorlardı. Top geceleri Kazumasa'nın yastığının dibinde koruyucu bir şamandıra gibi mırıldanıyordu ve vızıldıyordu. Top Kazumasa'nın evcil hayvanıydı ve arkadaşıydı ama Kazumasa'dan ilgi beklemiyor veya ona sorumluluk yüklemiyordu. Kazumasa, herhangi bir şey yapmak istemediği ya da hiçbir işe girişmek istemediği zamanlarda topunu takip ediyordu. Bir işle ya da oyunla meşgul olduğu, yeni bir projeye ya da aktiviteye giriştiği zamanlarda ise top daima yanındaydı, top sadıktı, top hiç yargılayıcı değildi.

Tuhaftır, topun Kazumasa'nın etrafındaki herkesin üzerinde tuhaf bir etkisi vardı. Herkes şaşırıyordu topa, ama Kazumasa'nın anne babasının korktuklarının aksine kimse onunla alay etmiyordu. Bu-

nun sebebi Kazumasa'nın farklılığını rahatça kabullenmesi, topu ayırt edici bir nitelik, bir tuhaflık olarak görmemesiydi belki de. Kazumasa mutlu bir çocuktu ve iletişim kurduğu herkes bu mutluluğu teşvik etme gerekliliği hissediyordu.

Kazumasa topuyla hakikaten gurur duyuyordu. Kazumasa'nın önerisiyle annesi oğlanınkilere eş olsun diye topa küçük kepler ve şapkalar dikti. Kazumasa ve topu her yere, okula ve gezintilere birbirine eş şapkalarla gitti. Yağmurlu günlerde bile topa parlak sarı plastik bir kep takılıyordu.

Yıllar geçti, Kazumasa'nın topu herkesin kabullendiği bir şey hâline geldi. Çoğu insan topun Kazumasa'nın yüzünün birkaç santim önündeki varlığını unutuyordu hatta, ama Kazumasa'nın gözlerine bakmaktan da geri duruyorlardı. Davetsiz bir misafirin, hatta bir üçüncü gözün rahatsız edici varlığını hissediyorlardı ve pek çok kişi Kazumasa'yla konuşurken şaşı bakma dürtüsüyle mücadele etmek zorunda kalıyordu. Kızlar uzak duruyordu ondan, belli bir uzaklıktan gülümseyip el sallıyorlardı. Topuna samimiyetle bağlı Kazumasa ise hiç umursamıyordu bu durumu. Karşı cinsin böyle bir yakınlığın yerini alabileceğini kavrayamamıştı henüz.

Kazumasa liseden sonra demiryolu işletmesinde işe girdi. Biletleri deldi, kargo çuvallarını taşıdı. İnsanların kaybolan eşyalarını buldu, trenlerin geçişinde ve duruşunda uygun bayrakları salladı. Tren tarifelerini astı, kapıları kapattı, trenler geçerken çocukları perondaki sarı çizginin gerisinde tuttu. Derken bir tren yolu işletmesindeki asıl yeteneği keşfedildi.

Kazumasa arada bir kısa süreliğine yolcu biletlerini toplaması, hareket eden trenlerin koridorlarında biletleri alması ve yolcuları karşılaması için bir sonraki kasabaya gönderiliyordu. Trenin rayların üzerinde belli bir yerden her geçişinde topunun aniden şiddetle sallandığını, tarifsiz bir kaosla sarsıldığını görüyordu. Tren geçerken

topunun delirdiği yeri işaretlemeye karar verdi. Birkaç yolculuktan sonra olayı amirine bildirdi.

Amiri şüpheci ama dikkatliydi, bir gün treni Kazumasa'nın topunun bariz biçimde heyecanlandığı noktada durdurdu. Kazumasa'yla patronu raylara bakmak için trenden indi. Rayların bu kısmının tehlike yaratacak ölçüde yıprandığını görünce şaşırdılar. Bu raylar yenilenmezse trenin raydan çıkması işten bile değildi.

Kazumasa bir anda günün adamı oldu. Topu belki de yüzlerce insanın canını kurtarmıştı. Böyle bir insan Japonya'nın ulusal demiryolu sistemi için vazgeçilemezdi. Maaşına ciddi bir zam yapıldı hemen ve terfii ettirildi, demiryolu bakımı ve onarımı amiri oldu, genel merkez tarafından tüm ulusal demiryolu sistemini teftiş etmekle görevlendirildi. Sonrasında Kazumasa Japonya'nın arka taraflarındaki evini nadiren görmeye başladı ama topunun sağından solundan bakarak Japonya'da kuzeydeki karlı Hokkaido'dan güneydeki güneşli Nagasaki Limanı'na kadar trenlerin geçtiği her yeri gördü. Kazumasa'yla topu Japon kırlarında gezindi, hızlı yolculuklar yaptı, denizlerin yanından, Japon yaşamının kalabalık şehirlerinden geçtiler.

Kazumasa yolculuklarında topunun mizacını ve hassasiyetini iyice kavradı ve her boydan raydaki en göze görünmez bozulmaları bile müthiş bir titizlikle düzeltebilen bir standart ölçü sistemi geliştirdi. Ayrıntılı haritası ve not defteriyle, zahmetli bir hassasiyetle Japonya'nın her yerindeki demiryollarında topunun iniş çıkışlarını not etti. Kolay iş değildi bu. Kazumasa'yla topu hata payını itinayla ortadan kaldırıyordu ve Japonya ulusal demiryolu sistemi yükseltilmiş güvenliğiyle övünebiliyordu bu sayede.

Yıllar geçti, Kazumasa tek kişilik/tek topluk bir kuruma dönüştü. Günlük yolculuklarını planlayan ve tuttuğu kayıtları merkezî bilgisayara giren bir asistandan başkasına ihtiyaç duymuyordu. Kazumasa'yla topu planlanan saati hiç şaşırmadan yolculuğa çıkıyordu, Ka-

zumasa ulusal demiryolu üniformasını giyiyordu, topu ise buna uyumlu şapkasını takıyordu. Büyük bir saygı ve ihtimam görüyordu Kazumasa. Kutulanmış öğle-akşam yemekleri ve atıştırmalıklarla daima fazlasıyla rahat ettiriliyordu.

Ama bir gün ulusal demiryolu sistemi lağvedildi ve özel sektör bu kârlı seyahat işinin payları için sözleşme ve teklif mücadelesine girişti. Aynı zamanda birileri tuhaf görünümlü bir alet icat etti, bir topun çubukla bağlandığı bir çeşit elektronik kutuydu bu. Kutudaki dijital LCD ekran, topun dikkatli hareketlenmelerinin negatif ve pozitif değerlerini gösteriyordu. Bu elektronik alet beş yıllık parça garantisiyle ve yenilenebilir tamir sigortasıyla satışa sunuldu – Kazumasa Ishimaru'nun hizmetlerinden çok daha ucuza geliyordu böylesi.

Ama Tokyo Dairesel Demiryolu İşletmesi Kazumasa'yı maaşında ciddi bir kesinti yaparak işe aldı ve Kazumasa Tokyo'da her saat başı tekrarladığı dairesel turlara çıkmaya mecbur kaldı.

Bir gün Kazumasa ve topu Tokyo Yamanote dairesinden baş döndürücü ve can sıkıcı bir tekrar hissiyle aşağı indi. Kazumasa kafası sallanıp duran bir atlıkarınca olmanın bu dairesel Tokyo turlarından daha iyi olduğunu düşündü. Shinjuku'dan Shinjuka'ya her durağı ezbere biliyordu, hatta bu duraklarda inen pek çok insanı bile tanıyordu. "*Wasuremono nai de...*" diyen kadının tiz sesi, ona ve topuna yüklenen kalabalık, konserve sardalyalar canını hiç sıkmamıştı Kazumasa'nın, ama şimdi bitkin hissediyordu kendini, topu da burnunun önünde kederle duruyordu sanki. Değişiklik zamanı gelmişti.

Evet, herhalde o topun, Kazumasa'nın alnının hemen önünde vızıldayan küçük uydunun ben olduğumu anlamışsınızdır. Japonya'daki büyüme çağımız, sonrasında paylaşacağımız zamanlara kıyasla Kazumasa ve benim için epey öngörülebilir bir varoluştu. Yaşanacak olayların önüne geçemezdim elbette, ama zaman içinde tanışacağı-

mız tüm masum insanları görebiliyordum. Hepsinin bir geçmişi ve anlatacak hikâyesi vardı. Onların hikâyelerini biliyorum, siz de öğreneceksiniz. Tüy gurusu ihtiyar Mané Pena vardı, sonra Amerikan Jonathan B. Tweep. Melek dedikleri bir adam vardı, Chico Paco, sonra bir de güvercin çift Batista ve Tania Aparecida. Ama acele etmemeliyim.